

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beránek, Bořivoj: Vývoj mladoboleslavského hradu 10. – počátek 17. století. Diplomová práce, Praha, Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta 2006, 115 s., 54 obr. příl. vč.

Diplomant Bořivoj Beránek si téma své závěrečné práce vybral šťastně, neboť z Boleslavska pochází, a tudíž předmět svého bádání dobře zná z autopsie. Sám jsem s problematikou Mladoboleslavska obeznámen, neboť se jím dlouhodobě zabývám, a tak mohu hned v úvodu posudku prohlásit, že Bořivoj Beránek si jako téma diplomní práce vytyčil zpracování nejproblematictější lokality v kraji. Boleslavský hrad sice patří mezi významná sídla tohoto typu už od 10. století, kdy se stává jedním z center přemyslovské správy, je mohutným sídlem pánů z Michalovic v období vrcholného a pozdního středověku a nepochybně významným mocenským i kulturním centrem raného novověku za Krajířů z Krajku. Přes to všechno o něm ale prameny písemné povahy více méně mlčí. O to více si vážím diplomantovy odvahy pustit se do tak složité situace a zpracovat historický a stavební vývoj památky, o níž existují minimální záznamy. Navíc se Bořivoj Beránek nemohl opřít ani o dostatečnou základnu v podobě primární i sekundární literatury, jíž je k mladoboleslavskému hradu rovněž poskrovnu – kastelologickými pracemi počínaje a regionálním úsilím konče.

Proto je až udivující objem materiálů, které Bořivoj Beránek během heuristické práce zexerpoval. Mezi vyčerpávajícím seznamem použité literatury ovšem chybí práce Michala Lutovského *Po stopách prvních Přemyslovců I. Zrození státu (872-972)*, vlastně jakýsi „průvodce“ po lokalitách spojených s prvními Přemyslovci, kde se autor zabývá i chlumským a mladoboleslavským hradištěm. Kniha ale byla vydána až v době, kdy diplomant svou práci patrně již vázal (nakl. Libri uvádí na svém webu, že byla vydána 24. listopadu 2006).

Diplomantově pozornosti ji doporučuji i s vědomím, že pro jeho potřeby patrně nepřinese příliš nové poznatky. V každém případě opět trochu otupí diplomantovu snahu, byť podloženou pracemi J. V. Šimáka, Z. Kalisty či R. Turka, prosadit mladoboleslavský raně středověký hrad jako sídlo syna Boleslava I. obleženého r. 950 vojskem Oty I.

Pro lepší posouzení celé problematiky raně středověkého vývoje mladoboleslavského hradu by jistě B. Beránkovi pomohlo detailní studium zatím ojedinělých archeologických nálezů v dané lokalitě, což mu doporučoval i dr. J. Waldhauser. Ovšem i známý archeolog Muzea Mladoboleslavska si byl a je vědom nálezové nedostatečnosti a potřeby cíleného archeologického výzkumu na hradě, bez něhož není možné vývoj mladoboleslavského hradu v 10. až 12. století bezpečně doložit. Pokud by se ale diplomant rozhodl ve svém díle pokračovat (třeba jako v práci rigorózní), neobešel by se bez pečlivých rozborů nálezů, které má zatím k dispozici Muzeum Mladoboleslavska a o jejichž existenci Bořivoj Beránek dobře ví (i z konzultací s dr. Waldhauserem).

I přes toto omezení se ale diplomantovi podařilo rekonstruovat vývoj boleslavského hradu (cenný je systematický rozbor rozlohy a podoby ostrožny, na níž raně středověký hrad stál) v jeho raných fázích i v období vrcholného středověku. Vážím si také přesahů a souvztažností v rámci středověkého Boleslavska, jimiž B. Beránek dokládá kolísavý význam lokality v rámci knížecí a následně královské správy i možné důvody přechodu hradu do rukou Markvarticů.

Omezenost pramenné základny pro vývoj v raném novověku diplomant vyřešil kvalitními rozbory obrazových pramenů, které uvádí patrně v jejich úplnosti. Ale pokud si dobře pamatují na slova F. Bareše, měla by existovat ještě rytina boleslavského hradu i města otištěná v Paprockého *Diadochu*, kterou by měl B. Beránek ještě dohledat. Abych se přiznal, neznám ji, a tudíž nemohu zaručeně potvrdit její existenci. Je také docela možné, že se F. Bareš mýlil, což nemůžeme zcela vyloučit. Perfektním rozbohem Willenbergova prospektu z r. 1602 ovšem diplomant přinesl ucelený popis mladoboleslavského hradu (zámku?), jak se vyvinul během přestaveb v 16. století, a doložil, co se z tohoto architektonického skvostu z přechodu mezi gotikou a renesancí dochovalo do dnešní doby. Analýza obrazových pramenů i vlastní autorovo pozorování v místě (dokládané četnými diplomantovými fotografiemi) patří k nejprínosnějším pasážím Beránkovy diplomové práce. Ale opět přináší i další náměty. Kupř. by se měl diplomant zasadit o umožnění studia v nepřístupných prostorách památky, aby tak mohl zdokumentovat nečetné architektonické pozůstatky této stavební fáze hradu, které ale zná a mluví o nich.

Závěrem hodnotím diplomovou práci Bořivoje Beránka jako velmi zdařilou, odborně přínosnou, kultivovaně sepsanou (až na ojedinělé překlepy a vynechaná slova) a po formální stránce velmi kvalitně připravenou, takže ji doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm výborně.

v Praze 18. prosince 2006

PhDr. Roman Fěrstl

(posudek diplomantovi poslán dne 18. 12. 2006 ve 12.30 hod. na adresu beranek@ovballfinanz.cz)